

Wydarzenie roku 2024 w Polsce i na świecie

Opracował
Krzysztof Pankowski

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- Rok 2024 pod względem znaczących wydarzeń w kraju okazał się w oczach Polaków mało wyrazisty. Prawie połowa nie umiała wymienić żadnego wydarzenia krajowego, które zasługiwałoby na miano najważniejszego w Polsce (47,6%). Dodatkowo prawie co dziesiąty badany (9,5%) stwierdził, że żadne krajowe wydarzenie rozgrywające się w zeszłym roku nie było na tyle znaczące, by mogło być tak zaklasyfikowane. W sumie zatem jakieś konkretne wydarzenie jako najważniejsze w roku 2024 wymieniło nieco ponad dwie piąte ogółu badanych (42,9%).
- Relatywnie najwięcej respondentów wskazywało zmiany polityczne dokonujące się w kraju jako najistotniejsze w ubiegłym roku. Najczęściej mówiono o zmianie obozu rządowego, utrzymaniu koalicyjnego rządu i całej koalicji 15 października (14%). Drugim wydarzeniem była powódź na południu Polski, walka z jej skutkami oraz pomoc powodzianom (5,8%). Na trzecim miejscu znalazły się wydarzenia zagraniczne, których konsekwencje mogą być dla naszego kraju (i naszego regionu świata) znaczące – przede wszystkim wybory w Stanach Zjednoczonych.
- Polakom wyraźnie łatwiej było podsumować miniony 2024 rok na arenie międzynarodowej niż w kraju, tylko nieco ponad jedna trzecia badanych nie umiała wskazać żadnego wydarzenia z zakresu polityki światowej, które byłoby najistotniejsze w minionym roku (35,3%). Za najważniejsze wydarzenie na arenie międzynarodowej respondenci jednogłośnie uznali wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych i ponowny wybór Donalda Trumpa na najważniejsze stanowisko w USA (46,2%). Na kolejnych miejscach znalazły się kwestie związane ze zbrojnymi konfliktami i wojnami na świecie (w sumie 14,9% wskazań). Najczęściej w tym kontekście wskazywano na kontynuację napaści Rosji na Ukrainę (8,8%), a dla 3,3% najważniejsza w minionym roku była wojna na Bliskim Wschodzie rozpoczęta agresją Hamasu na Izrael, a zakończona zniszczeniem strefy Gazy przez Izrael.

W styczniu tradycyjnie zapytaliśmy Polaków w **pytaniu otwartym** – czyli takim, w którym respondenci sami formułują odpowiedzi – o najważniejsze, ich zdaniem, wydarzenie minionego roku¹. Prosiłiśmy o wymienienie takiego zdarzenia, które było najważniejsze dla Polski, oraz takiego, które – według nich – było najbardziej znaczące w skali międzynarodowej.

A jak wyglądały diagnozy Polaków na przestrzeni ostatnich lat? W 2018 roku badani za najważniejsze wydarzenie w Polsce uznali obchody stulecia odzyskania niepodległości. Rok później, w 2019, wypowiedzi w tej kwestii zdominowały różne typy demokratycznych głosowań. Za najważniejsze w kraju zostały uznane wybory parlamentarne, a także – choć dużo rzadziej – wybory do Parlamentu Europejskiego. Z kolei w roku 2020 ogólnoswiatowa epidemia przeorała niemal wszystkie dziedziny życia społecznego, gospodarczego, politycznego i kulturalnego, sprawiając, że nic nie było już takie jak wcześniej. Zrozumiałe jest, że zarówno w skali międzynarodowej, jak i krajowej wydarzeniem roku stał się wybuch epidemii koronawirusa. Również w kolejnym, 2021 roku, najważniejszym wydarzeniem pozostawała pandemia COVID-19. Jednak w wymiarze krajowym tylko niewiele mniej wskazań uzyskało pojawienie się na naszej granicy z Białorusią uchodźców, głównie z Bliskiego Wschodu i Afganistanu – sponsorowany przez reżim Łukaszenki i Rosję – element wojny hybrydowej, będący, jak się później okazało, próbą osłabienia Polski, a także całej Unii Europejskiej w przededniu ataku Rosji na Ukrainę. W kolejnym, 2022, roku zarówno na świecie, jak i w kraju najważniejszym wydarzeniem stała się wywołana przez Rosję wojna w Ukrainie oraz jej różnorodne konsekwencje.

Z kolei w roku 2023 – zdaniem Polaków – najważniejszymi wydarzeniami w skali międzynarodowej były konflikty zbrojne – z jednej strony nadal wojna w Ukrainie, a z drugiej kolejny międzynarodowy konflikt, który wybuchł z nową siłą po terrorystycznym ataku Hamasu na Izrael – wojna w Strefie Gazy. Natomiast w Polsce zdecydowanie najważniejsze okazały się wybory parlamentarne, a właściwie ich rezultat – zwycięstwo demokratycznej opozycji i koniec rządów PiS.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (417) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 9 do 19 stycznia 2025 roku na próbie liczącej 972 osoby (w tym: 59,8% metodą CAPI, 21,9% – CATI i 18,3% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

WYDARZENIE ROKU W POLSCE

Z krótkiej, kilkudniowej, perspektywy rok 2024 pod względem znaczących wydarzeń rozgrywających się na terenie kraju okazał się w oczach Polaków mało wyrazisty, by nie rzec – dość nijaki, bez zdarzeń jednoznacznie zapadających w pamięć. Najwięcej od lat, bo prawie połowa dorosłych Polaków, nie umiała wymienić żadnego wydarzenia krajowego, które zasługiwałoby na miano najważniejszego w minionym roku (47,6%). Dla porównania odsetki odpowiedzi „Trudno powiedzieć” w tym aspekcie kształtowały się w poprzednich latach następująco: rok 2020 – 23,0%, 2021 – 34,7%, 2022 – 30,6%, 2023 – 18,4%. Dodatkowo prawie co dziesiąty z badanych (9,5%) stwierdził, że żadne krajowe wydarzenie rozgrywające się w zeszłym roku nie było na tyle znaczące, by mogło być zaklasyfikowane jako wydarzenie roku. Również ten odsetek wskazań należy do najwyższych w ostatnim pięcioleciu (rok 2020 – 5,5%, 2021 – 12,1%, 2022 – 7,8%, 2023 – 4,9%). W sumie zatem jakieś konkretne wydarzenie jako najważniejsze w roku 2024 wymieniło nieco ponad dwie piąte ogółu badanych (42,9%).

- Relatywnie najliczniej badani wskazali zmiany polityczne dokonujące się w kraju jako najistotniejsze w ubiegłym roku. Najczęściej mówiono o zmianie obozu rządowego, utrzymaniu koalicyjnego rządu i całej koalicji 15 października (14%). Przypominano wybory do Sejmu i Senatu z 2023 roku, mówiono o utworzeniu nowego rządu, *objęciu władzy przez Tuska*, wspomniano fakt, że Szymon Hołownia został marszałkiem Sejmu. Mówiono także o przegranej PiS w wyborach, odsunięciu PiS od władzy oraz o powrocie demokracji.
- Drugim wydarzeniem wskazywanym względnie najczęściej (5,8%) była powódź na południu Polski, walka z jej skutkami oraz pomoc powodzianom.
- Na trzecim miejscu znalazły się wydarzenia zagraniczne, których konsekwencje mogą być dla naszego kraju (i naszego regionu świata) znaczące – przede wszystkim wybory w Stanach Zjednoczonych i ponowne objęcie urzędu prezydenta przez Donalda Trumpa, a także inne wydarzenia, takie jak różne konflikty zbrojne na świecie (4,2%).
- Następną grupę wypowiedzi badanych należy określić jako interpretacje wydarzeń i decyzji, będące silnie nacechowaną emocjonalnie krytyką działań rządu (3,2%). Po raz pierwszy w pytaniu o wydarzenie roku powoływano się także na nieprawdziwe okoliczności, a nawet *fake newsy*. Cytujemy dosłowne wypowiedzi respondentów: *nieudane wybory; brutalne przejście władzy; zmiana ustroju naszego; niszczenie gospodarki; anulowanie budowy CPK, atomu; oddanie Niemcom portu w Szczecinie; zabranie telewizji przez rząd; zamknięcie księdza Olszewskiego*.

Kolejne wydarzenia wymieniane przez badanych nie były już tak nasycone złymi emocjami. Tylko niewiele mniejszy odsetek (3%) wskazał wybory do Parlamentu Europejskiego, a także wybory w ogóle jako najważniejsze wydarzenie minionego roku w Polsce. Po 2,4% respondentów za najistotniejsze w 2024 roku uznało polepszenie sytuacji Polski na arenie międzynarodowej, poprawę stosunków z krajami UE i odblokowanie funduszy europejskich, KPO, a z drugiej strony – wybory

samorządowe i zmiany na najważniejszych stanowiskach we władzach lokalnych – burmistrzów czy prezydentów miast.

Po 1,6% badanych za najważniejsze w minionym roku uznało dwie kwestie. Z jednej strony były to próby uporządkowania wymiaru sprawiedliwości, sądów i prokuratury po okresie rządów PiS. Mówiono o nierozwiązanych problemach z sądownictwem i Trybunałem Konstytucyjnym, o kryzysie TK, także o tym, że *Bodnar zrobi porządek*. Wspominano jeszcze o *ucieczkach przestępców przed wymiarem sprawiedliwości*. Z drugiej strony wskazywano ciągle bolesną kwestię rosyjskiej agresji i wojny w Ukrainie. Przywoływano także pomoc dla Ukrainy (pojawił się także głos, że jest za duża) oraz o perspektywie wejścia Ukrainy do NATO i UE (zdarzyły się głosy mówiące o niechęci Europy do tego rozwiązania).

Niewiele mniejszy odsetek badanych (1,5%) za najistotniejsze uznał rozliczanie PiS z rządzenia i wydatków z okresu, w którym sprawowali władzę. Wspominano także o odebraniu subwencji PiS. Mówiono o *rozliczaniu PiS-u, które powinno iść szybciej*. Dla 1,2% badanych najważniejsze w roku 2024 były zmiany dokonane w telewizji publicznej, zarówno interpretowane pozytywnie, jak i negatywnie. Zdaniem 1,1% respondentów najbardziej znaczące były protesty rolników, m.in. przeciwko Zielonemu Ładowi, co skończyło się praktyczną rezygnacją z tej strategii, a także o budzącej wielkie obawy umowie z krajami Ameryki Łacińskiej (*umowa Mercosur*).

Po 1% badanych wskazało cztery grupy problemów. Po pierwsze za najważniejsze uznano objęcie przez Polskę prezydencji w UE. Po drugie w tym kontekście mówiono o kwestiach bezpieczeństwa kraju – zakupach broni, myśliwcach F-35 dla Polski, o zabezpieczeniu wschodniej granicy, obecności wojsk amerykańskich, manewrach NATO i rocznicy wejścia do NATO. Wspominano także wybuch w Przewodowie. Po trzecie jako najbardziej znaczące w ubiegłym roku wymieniano różnego rodzaju inwestycje podejmowane lub kontynuowane, choć w zmienionej formie, przez koalicyjny rząd, takie jak CPK czy budowa elektrowni atomowej. Wreszcie po czwarte uznano za najistotniejsze dla kraju różne wydarzenia sportowe, igrzyska olimpijskie w Paryżu czy niepowodzenia polskich reprezentacji w różnych dziedzinach sportu.

Mniejsza liczba respondentów (0,6%) wyraziła swoją pozytywną opinię o zmianach dokonywanych w zeszłym roku w prawie (*uchwała o in vitro, zmiana definicji gwałtu*) lub zbytnej opieszałości w ich wprowadzaniu (*brak ustawy liberalizującej aborcję*). Taki sam odsetek (0,6%) za najbardziej znaczące uznał *obniżenie standardu życia, pogorszenie sytuacji materialnej Polaków, drożyznę, inflację, wzrost cen*.

W kontekście wydarzenia roku w kraju wspominano jeszcze (po 0,3% wskazań) o różnych wydarzeniach lokalnych lub incydentalnych (*otwarcie tunelu w Świnoujściu, zapalenie/zgaszenie świec chanukowych w Sejmie*), rozmaitych rocznicach, akcjach czy obchodach (*Marsz Niepodległości, obchody Dnia Niepodległości, WOŚP*) czy różnych innych wydarzeniach. Jak co roku minimalny odsetek badanych (0,2%) za najważniejsze uznał jakieś wydarzenie ze swojego życia osobistego (*otwarcie mojej firmy, choroba*).

Wydarzenie roku 2024 w Polsce

Zmiana obozu rządowego, utworzenie rządu koalicyjnego, nowy rząd, objęcie władzy przez Tuska, odsunięcie PiS od władzy, powrót demokracji	14,0%
Powódź, pomoc powodzianom, potopy na południu Polski, walka ze skutkami powodzi	5,8%
Wydarzenia zagraniczne, wybory w USA, zwycięstwo Trumpa, konflikty zbrojne na świecie (poza Ukrainą)	4,2%
Nieudane wybory, brutalne przejście władzy, niszczenie gospodarki, wybranie Niemca na premiera, zamknięcie TV polskiej – wszystkie krytyczne wobec rządu interpretacje i oceny (oraz fałszywe fakty)	3,2%
Wybory do Parlamentu Europejskiego oraz wybory ogólnie	3,0%
Odblokowanie funduszy z UE, KPO, poprawa stosunków z państwami UE	2,4%
Wybory samorządowe, zmiany prezydentów miast	2,4%
Porządkowanie sądów i prokuratury, nierozwiązane problemy z sądownictwem i Trybunałem Konstytucyjnym, ucieczki przestępców przed wymiarem sprawiedliwości	1,6%
Wojna w Ukrainie i wszystko co jej dotyczy, pomoc dla Ukrainy	1,6%
Rozliczanie poprzedniej ekipy rządowej, PiS-u, odebranie subwencji PiS	1,5%
Zmiany w TVP (zarówno interpretowane pozytywnie, jak i negatywnie)	1,2%
Protesty przeciwko Zielonemu Ładowi, protesty rolników, umowa Mercosur	1,1%
Prezydencja Polski w UE, objęcie prezydencji przez Polskę w UE	1,0%
Bezpieczeństwo, zakupy broni, powstrzymanie Rosji, manewry NATO, zabezpieczenie wschodniej granicy	1,0%
Różne inwestycje, budowa CPK, elektrowni atomowej	1,0%
Wydarzenia sportowe, igrzyska olimpijskie	1,0%
Zmiany w prawie lub ich brak	0,6%
Drożyzna, inflacja, wzrost cen, obniżenie standardu życia, sytuacji materialnej	0,6%
Wydarzenia lokalne lub incydentalne: otwarcie tunelu w Świnoujściu, zapalenie/zgaszenie świec chanukowych w Sejmie	0,3%
Rocznice, akcje, obchody, marsz w Dniu Niepodległości, WOŚP	0,3%
Wydarzenia indywidualne: otwarcie mojej firmy, choroba	0,2%
Inne wydarzenia	0,3%
Nie było takiego	9,5%
Z niczym, nie mam skojarzeń, nie wiem, trudno powiedzieć	47,6%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wymienić kilka wydarzeń

WYDARZENIE ROKU 2024 NA ŚWIECIE

Polakom wyraźnie łatwiej było podsumować 2024 rok na arenie międzynarodowej niż w kraju. Tylko nieco ponad jedna trzecia badanych nie umiała wskazać żadnego wydarzenia z zakresu polityki światowej, które byłoby najważniejsze w minionym roku (35,3%). To odsetek zbliżony do notowanych w poprzednich latach (poza pandemicznym rokiem 2020 – 23,1% i wojennym 2022 – 17,8%). Dodatkowo tylko 3,9% badanych stwierdziło, że żadne międzynarodowe wydarzenie nie było na tyle znaczące, by uznać je za wydarzenie roku. W sumie zatem jakieś wydarzenie światowe wytypowało ponad trzy piąte badanych (60,8%), zdecydowanie więcej niż w przypadku wydarzenia krajowego.

Jak można było się spodziewać, Polacy za najważniejsze wydarzenie na arenie międzynarodowej mające miejsce w 2024 roku jednogłośnie uznali wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych, zwycięstwo Donalda Trumpa i jego ponowny wybór na najważniejsze stanowisko w USA (46,2%). Mówiono także o wyborach październikowych oraz o przegranej demokratów, Kamali Harris czy Joe Bidena.

Na drugim miejscu znalazły się kwestie związane ze zbrojnymi konfliktami i wojnami na świecie (w sumie 14,9% wskazań). W tym kontekście najczęściej za najważniejsze wydarzenie zeszłego roku uznawano kontynuację wojny w Ukrainie, napaści Rosji na Ukrainę (8,8%). Mówiono jeszcze o pomocy dla Ukrainy, a także o przebiegu działań wojennych i zmianach na frontach. Dla 3,3% najważniejsza w minionym roku była wojna na Bliskim Wschodzie rozpoczęta agresją Hamasu na Izrael, a zakończona całkowitym zniszczeniem i próbą pacyfikacji strefy Gazy przez Izrael. Nieco mniejszy odsetek badanych (2,5%) za najważniejsze uznał ogólnie wojny na świecie, wspomniano tutaj o eskalacji konfliktów na świecie, o niepokoju na świecie, o próbach dzielenia świata. Postulowano, żeby był pokój, spokój, żeby wojny się skończyły. W wojennym aspekcie wydarzeń minionego roku mieści się jeszcze upadek reżimu Baszara Al-Asada w Syrii i objęcie władzy przez jego przeciwników wymieniony przez 0,3% badanych.

Pozostałe wydarzenia na świecie wskazywano już zupełnie sporadycznie, odsetek odpowiedzi nie przekraczał 1% głosów. W kontekście najważniejszego wydarzenia roku 2024 mówiono jeszcze o wydarzeniach krajowych, mających jednak międzynarodowy kontekst, takich jak budowa muru czy innych zabezpieczeń na granicy z Białorusią, wspomniano także o powodzi w południowej Polsce i pomocy dla powodzi (0,9%). Wymieniano zmiany klimatyczne i kryzys klimatyczny, mówiono o różnych kataklizmach, pożarach, suszach i powodziach mających miejsce w różnych rejonach świata (0,5%). Przywoływano różne wydarzenia o charakterze kulturalnym, technologicznym lub sportowym, takie jak olimpiada w Paryżu czy wykopaliska w Grecji (0,5%). Wspomniano jeszcze o wyborach w innych rejonach świata (np. w Afganistanie) oraz innych wydarzeniach politycznych na świecie, np. upadek rządu w Niemczech (0,4%). W wypowiedziach badanych pojawiły się jeszcze takie kwestie jak wejście Finlandii i Szwecji do NATO, zwiększanie wydatków na obronność czy dążenie do wzrostu bezpieczeństwa w regionie (0,4%), tworzenie sojuszy przez Rosję przeciwko Zachodowi i sankcje nakładane na Rosję (0,3%), a także protesty i strajki rolników w Europie przeciwko Zielonemu Ładowi (0,3%).

Mówiono jeszcze o innych wydarzeniach o charakterze gospodarczym lub demograficznym, takich jak wprowadzenie ceł na produkty z Chin, raport Mario Draghiego o konkurencyjności czy wyprzedzenie Chin przez Indie pod względem liczby ludności. Zupełnie sporadycznie pojawiały się jeszcze kwestie o charakterze obyczajowym (*ujawnienie afer pedofilskich w Kościele* – 0,1% wskazań).

CBOS

Wydarzenie roku 2024 na świecie

Wybory prezydenckie w USA, zwycięstwo, ponowny wybór Trumpa, przegrana Kamali Harris, Bidena, wybory październikowe	46,2%
Wojna w Ukrainie, napaść Rosji na Ukrainę, pomoc dla Ukrainy, zmiany na frontach	8,8%
Wojna w strefie Gazy, w Izraelu, w Palestynie, także na Bliskim Wschodzie	3,3%
Wojna – ogólnie, eskalacja konfliktów na świecie, niepokój na świecie, dzielenie świata, żeby był pokój, spokój, żeby wojny się skończyły	2,5%
Upadek Asada w Syrii, rozpad Syrii, wojna w Syrii	0,3%
Wydarzenia krajowe: budowa muru na granicy z Białorusią, powódź, pomoc dla powodzian	0,9%
Kryzys klimatyczny, zmiany klimatyczne, dostrzeżenie, kataklizmy, pożary, susze, powodzie	0,5%
Wydarzenia o charakterze kulturalnym, technologicznym lub sportowym, olimpiada, wykopaliska w Grecji	0,5%
Wybory w innych rejonach świata i inne wydarzenia polityczne na świecie, np. upadek rządu w Niemczech	0,4%
Zwiększanie wydatków na obronność, wejście Finlandii i Szwecji do NATO	0,4%
Tworzenie sojuszy przez Rosję przeciwko Zachodowi, sankcje nakładane na Rosję	0,3%
Zielony Ład, strajki rolników w UE	0,3%
Wydarzenia o charakterze gospodarczym lub demograficznym – wprowadzenie ceł na produkty z Chin, wyprzedzenie Chin przez Indie pod względem liczby ludności	0,1%
Wydarzenia o charakterze obyczajowym, ujawnienie afer pedofilskich w Kościele	0,1%
Żadne, nie było takiego	3,9%
Z niczym, nie mam skojarzeń, nie wiem, trudno powiedzieć	35,3%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wymienić kilka wydarzeń